

JACK MARGOLIN

„Itraukiantis...
Labai išsamus
tyrimas apie
sudėtingą slaptos,
privatizuotos
šiuvolaikinės
karybos pasaulį.“

Publishers Weekly

WAGNER GRUPĖ

óbuolys.

JACK MARGOLIN

WAGNER GRUPÈ

Vertè
UAB „LECTIO DIVINA“

TURINYS

Išvadas 7

PIRMOJI DALIS. SMURTO PRIEŠISTORĖ

1. Žiaurumo paroda 13

2. Vyriausiasis virėjas 25

3. Ištakos 41

ANTROJI DALIS. LAISVAI SAMDOMI DARBUOTOJAI

4. Ukraina, 2014–2015 m.: pirmosios kampanijos 65

5. Sirija: kraujas ir lobis 81

6. Sudanas ir CAR: kitas pasienis 98

7. Libija: šiuolaikinio karo planas 125

8. Sahelis: krizė ir galimybės 137

9. Plėšikavimas 158

TREČIOJI DALIS. PASIPRIEŠINIMAS

10. Perspėjimas 175

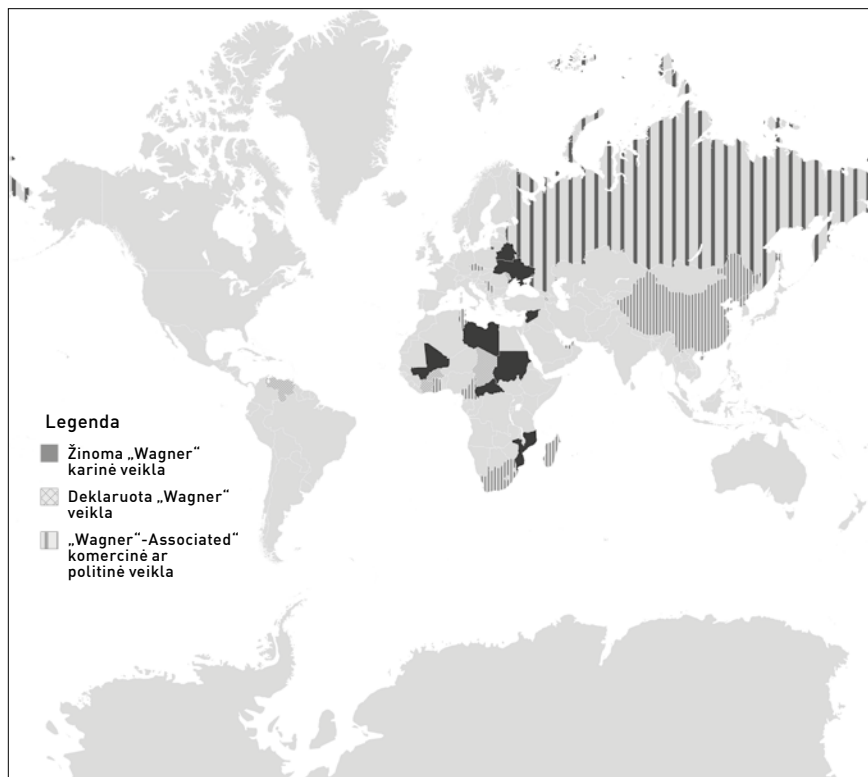
11. Mėsmaėlė 194

12. Maištas 229

13. Pabaiga ir pradžia 256

ŠALTINIAI 285

PADĖKOS 319

„Wagner“ buvimo vietų žemėlapis

IVADAS

Sudane susidūriau su rusų samdiniais. Buvo pats vasaros įkarštis, o aš stovėjau sostinėje, Chartume, prekybos centre „Afra“. Ketinau įsigyti SIM kortelę, norėdamas išvengti tarptautinių mokesčių. Kol gurkšnojau imbieru paskanintą kavą, kad atsikratyčiau nuovargio po ilgo skrydžio, nugirdau pokalbį rusų kalba. Pakėliau akis. Samdiniai vilkėjo uniformas arba treningus ir juokavo tarpusavyje. Pardavėjai ir pirkėjai smalsiai juos stebėjo, bet vyrams, regis, tai nerūpėjo.

Buvo 2021 metai, padėtis Sudane – nestabili. Atvykau ten su pelno nesiekiančia organizacija, padedančia naujai vyriausybei didinti įmonių skai drumą po dešimtmečius trukusios nežabotos korupcijos. Prieš dvejus metus gatvės protestai paskatino kariuomenę pasipriešinti trisdešimt metų šalį valdžiusiam diktatoriui. Dabar šalį valdė netvirtas kariuomenės, sukarintų pajėgų ir daug vilčių teikiantis civilių reformatorių aljansas.

Niekas nežinojo, ką manyti apie samdinius ir kieno pusėje jie yra. Jie dirbo senajam režimui, važinėjo sostinės gatvėmis šarvuotais automobiliais. Žinojome, kad jie mokė žiauriausius šalies sukarintus būrius, pagrindinius Darfūro genocido vykdytojus. Jie taip pat kasė auksą vos už kelių šimtų kilometrų į šiaurę. Stebėjau juos nuo 2018 m., skaitydamas nutekintus ir viešus įmonių dokumentus, kalbėdamasis su jų veiklą tiriančiais žurnalistais. Puikiai žinojau, kokią įtaką jie turi. Čia jie atrodė neįspūdingai, apsiavę purvinais batais ir apsilvilkę nudėvėtas kamufliažines uniformas, tačiau tūksttančiai jų vyrų kovojo kaimyninėje Centrinės Afrikos Respublikoje (CAR) ir Libijoje, o už jūros – Sirijoje.

Nuo Sirijos iki Libijos operacijoms vadovavo nedidelis būrys labiausiai patyrusių žmonių, o finansus ir didžiulę įmonių infrastruktūrą valdė apskrus oligarchas. Abu jie lankėsi Chartume likus metams iki mano atvykimo – Čečėnijoje gerbiamas karo veteranas, žinomas kaip Ratiboras, ir pliktelėjęs viešojo maitinimo magnatas Jevgenijus Prigožinas.

Tarptautinį žinomumą jie pelnė 2022 m., kai įsitraukė į Rusijos karą Ukrainoje, o dabar jų yra dešimtys tūkstančių. Ukrainoje vykusiuose mūšiuose dalyvavo ir Ratiboras su Prigožinu. Jų organizacija, pavadinta „Wagner grupe“, privertė Vakarų vyriausybės ir kariškius susimąstyti, ar nesugrįžo samdomų karių laikai. Daugelis manė, kad jie yra pakankamai galingi, jog galėtų kelti grėsmę pačiam prezidentui Vladimirui Putinui.

Po dviejų mėnesių jie jau žygiavo į Maskvą. Jų pajėgos susidūrė su Rusijos kariuomenės galybe, virš Rusijos miestų numušinėjo jos lėktuvus ir sraigtasparnius. Atrodė, kad kelio atgal nebėra. Neįtikėtina, tačiau Putinas ir samdiniai sudarė slaptą susitarimą. Jų susitarimas – atsitraukti mainais į amnestiją – galiojo mėnesį, kol V. Putinas išpūdingai jį sulaužė ir nužudė J. Prigožiną, numušdamas privatų jo lėktuvą.

Atrodė, kad „Wagner grupės“ istorija su daugybe posūkių pagaliau baigėsi. Prigožinui taip ir buvo, tačiau jo kovotojai, pradėdami kalėjimuose užverbuotais rekrūtais ir baigiant tokiais legendiniais vadais kaip Ratiboras, vis dar karo lauke. Jiems vis dar tenka svarbus vaidmuo Rusijos, Afrikos ir globaliuose konfliktuose.

Analitikai ir žurnalistai jau daug metų sprendžia, kaip vadinti „Wagner grupę“. Teoriškai tai yra privati karinė kompanija (PKK), bet praktiškai ji kovoja Rusijos valstybės vardu. Ar ji tikrai nusamdyta? Ar tai – „privati kariuomenė“, kaip teigė jos vadovas Prigožinas? Ar patriotinis judėjimas? Iš tikrųjų, „Wagner grupė“ buvo daug kas vienu metu – kultūrinis reiškiny, korporacijų tinklas, nusikalstama įmonė. Kaip daugelis slaptų grupių ir bendrovių „Wagner grupė“ – Rusijos saugumo tarnybų kūrinys, mąstantis ir veikiantis savo nuožiūra, kurio neįmanoma priskirti kokiai nors kategorijai.

Daugelis žurnalistų, norėdami apibūdinti „Wagner grupę“, bandė rasti istorinių paralelių. Grupė buvo lyginama su praeities samdiniais: japonų *ronin*ais – feodalinės Japonijos samurajais be šeiminių, dažnai už užmokestį dirbdavusiais asmens sargybiniais ar kariais, arba vokiečių hesianais – kareiviais, kuriuos britų kariuomenė samdė Amerikos revoliucijos metu. Šie pavyzdžiai yra romantiški, tačiau jie nepaaiškina, kuo „Wagner grupė“ yra išskirtinė, ir, dar svarbiau, ką toks darinys mums sako apie daugybę šiuolaikinių analogų ir moderniąją pasaulinę jėgos rinką.

Pasaulis daugeliu atžvilgių yra taikesnis nei samdinių aukso amžiuje, kai monarchai siūsdavo samdinius kovoti už pinigus. Globalizuotas kapitalas ir liberali pasaulinė tvarka tarpvalstybinius karus pavertė skausmingais ir brangiais. Paradoksalu, bet abu veiksniai sukūrė palankią dirvą naujam samdinių, įgaliotinių ir naujų būdų konfliktams spręsti amžiui. Vykdydama kampanijas Europoje, Artimuosiuose Rytuose ir Afrikoje, „Wagner grupė“ konkuravo ir bendradarbiavo su kitais smurto verslininkais – nuo Sirijos samdinių iki kontraktininkų rangovų – šios klestinčios samdomos jėgos rinkos simboliais. Kaip ir „Wagner grupė“, šios organizacijos verslui naudoja slaptus tarptautinių įmonių tinklus, išnaudodamos tarptautinę prekybos ir finansų sistemą. Tai leidžia klientams ir globėjams išvengti politinių išlaidų, susijusių su jaunų vyrų ir moterų siuntimu kovoti ir žūti. Tokios organizacijos suteikia karo vadams, o kartais net ir besikuriančioms demokratijoms galimybę pakreipti įvykių eigą savo naudai, kas kitaip būtų tiesiog neįmanoma.

Šioje knygoje nerasite nei tvarkingos „Wagner grupės“ istorijos, nei bylos, siejančios „Wagner grupę“ su didžiuoju V. Putino ir jo aplinkos sąmokslu, kuriuo siekiama sugriauti pasaulinę tvarką. Šis tekstas – pasakojimas apie grupę žmonių, žiaurių ir ambicingų, desperatiškų ir oportunistiškų, kovojančių dėl išlikimo ir įtakos. Remdamiesi nutekintais dokumentais, tiesioginiais liudijimais ir įrodymais, per daugelį metų surinktais žurnalistų ir aktyvistų, galime sudėlioti istoriją, kuri mums atskleidžia ne tik tinklo, vadinamo „Wagner grupe“, raidą, bet ir leidžia įsivaizduoti, ką ji reiškia politikos ir karo ateičiai – tiek Rusijai, tiek pasauliui.

**PIRMOJI
DALIS**

**SMURTO
PRIEŠISTORĖ**

ŽIAURUMO PARODA

Ivaizdis yra viskas!

Dmitrijus Utkinas-Vagneris, „Wagner grupės“ vadas

Ukraimiečių kariai stovi su paruoštais šautuvais ir žvalgosi pro užbarikaduotą langą. Tolumoje pasigirsta šūviai. Kambarys, kurį jie užėmė, kadaise buvo kažkieno darbo kabinetas, o dabar kariai ant stalo krauna smėlio maišus – kuriasi priedangą. Ant grindų mėtosi vaikiški žaislai, o ant sienų kabo šeimos nuotraukos. Kitame kambariye – du juos persekiojantys rusų samdiniai. Prie sienos jie padeda sprogstamąjį užtaisą.

Netoliese sprogsta artilerijos sviedinys, smūgis sudrebina kambarį. Ukrainiečiai vos išsilaiko ant kojų. Rėmuose suvirpa paveikslai, o stačiatikių ikona nukrenta ant grindų. Vienas iš karių atremia šautuvą į sieną ir grąžina ikoną į lentyną. Jis jaunas, švariai nusiskutęs, aplipęs dulkėmis ir purvu. Karys persižegnoja ir grįžta į savo postą, pakeliui pasiėmęs radijo ryšio stotelę.

Netoliese detonuoja sprogstamasis užtaisas, pramuša skylę sienoje ir parbloškia ukrainiečius. Rusai juos apšaudo. Atkišę šautuvus jie įžengia į vidų ir užima pozicijas priešais koridorių. Vienas po kito į butą sueina grupelė rusų samdinių. Pastato gilumoje yra daugiau ukrainiečių kareivių, ir rusai ima juos persekioti.

Paskutinis iš samdinių įžengia į kambarį. Jis pastebi tą pačią ikoną, vėl nukritusią ant žemės, ir, nuleidęs galvą, grąžina ją į lentyną. Samdinys žengia link išėjimo, bet kažkas užkliudo jo koją. Vienas iš dviejų ukrainiečių gyvas. Jis parverčia samdinį ant žemės ir bando jį pergudrauti, bet rusas trenkia šautuvu ir parverčia jį ant nugaros. Jie grumiasi ant grindų. Rusas

išsitraukia iš šautuvo dėtuvę ir smogia ja ukrainiečiui į veidą. Jis daužo tol, kol ukrainietis praranda sąmonę. Gaudydamas orą, rusas atsitraukia ir įdeda dėtuvę atgal į ginklą. Tada nušauna nugriuvusį kareivį.

Šią sceną aprašė ir nufilmavo rusų samdinys mieste, kurį jo pajėgos užėmė vos prieš kelis mėnesius. Scenarijaus autorius Aleksejus Naginas pravarde Terekas kovojo tame pačiame rajone, kuriame vyksta ši drama. Praėjus mėnesiui po filmo pasirodymo jį nužudė Ukrainos pajėgos.

Terekas Ukrainoje kovojo kaip slaptos Rusijos privačios karinės bendrovės „Wagner grupė“, veikiančios ne tik Ukrainoje, bet ir visoje Afrikoje bei Artimuosiuose Rytuose, narys. Jis ir jo bendražygiai rėmė autoritarinius režimus Sudane, Malyje, Libijoje ir Sirijoje. Terekas kariavo mažą didelio komercinio ir geopolitinio karo dalį, tačiau jo paties legenda – nuo filmo iki paminklų jo garbei – skambės dar ilgai po jo mirties.

Apskritai Terekas – samdinių renesanso dalis. Kad ir kur „Wagner grupė“ keliavo, ji kovojo prieš kitus samdinius – sirus, libiečius, sudaniečius ar net amerikiečius, australus ir britus – o kartais net kartu su jais. „Wagner grupė“ buvo geroje kompanijoje, tačiau ji sulaukė didesnės šlovės nei bet kuri iš kitų.

Visuomenės susidomėjimą lėmė ir grupuotės paslaptį. Iki 2022 m. grupės vadovai neigė jos egzistavimą. Rusija išsižadėjo bet kokių sąsajų su „Wagner grupės“ operacijomis, vadindama jose dalyvaujančius žmones rusų „instruktoriais“ ar net „turistais“. Rusijos verslininkas Jevgenijus Prigožinas, kuris, kaip manoma, yra žmogus, stovintis už didžiulio „Wagner grupės“ įmonių tinklo, griežtai neigė bet kokias sąsajas su grupe. Jis net padavė į teismą užsienio žiniasklaidą, teigusią, kad jis susijęs su šia grupuote.

„Wagner grupės“ vadovybė išaiškėjo Rusijai įsiveržus į Ukrainą. Prigožinas, dabar jau pagarsėjęs nusikaltėlis, restoranų ir viešojo maitinimo magnatas, daugelį metų neigęs ryšius su „Wagner grupe“, ėmė tvirtinti, kad ji yra jo kūrybos vaisius. Grupuotė demonstravo savo simbolius Ukrainos mūšių laukuose, gyrėsi žygdarbiais Afrikoje ir viešai reikalavo geresnio Rusijos

vyriausybės elgesio. Vladimiras Putinas padėkojo jiems už pagalbą užgrobiančiam Ukrainos miestus.

Iki 2022 m. „Wagner grupės“ kovotojus, kurių nuotraukos vienaip ar kitaip pateko į internetą, tyrė ir drausmino grupuotės vidaus saugumo tarnyba. Rusija, o kartu ir „Wagner grupė“, puikiai prisiminė, kaip „asmenukų kariai“ – 2014 ir 2015 m. Rytų Ukrainoje savo nuotraukas skelbė grupuotės nariai – absurdiškai nesėkmingai neigė savo dalyvavimą kare. Gausybė „Wagner grupės“ saugomų įrašų dokumentuoja jų vidaus tyrimus ir nuobaudas už neleistinus pokalbius telefonu ir naudojimąsi socialiniais tinklais; šie dokumentai į dienos šviesą iškelia tiesą apie jų „komandiruotes“. Tačiau per pastaruosius trejus metus pavieniai kariai ėmė dalinti interviu valstybinei žiniasklaidai, grupė išdidžiai iškabino savo pavadinimą ant savo biuro Sankt Peterburge pastato ir įsigijo reklaminių stendų visoje Rusijoje.

Kaip ir daugelį kitų, mane stebino kiekvienas „Wagner grupės“ žingsnis traukiantis iš šešėlio. Ilgą laiką atrodė, kad vienas iš svarbiausių šios grupės privalumų Rusijai buvo galimybė atsiriboti – nesvarbu, ar jos nariai būtų Ukrainoje, Sirijoje, Sudane, ar Centrinės Afrikos Respublikoje (CAR), tiek Rusijos vyriausybė, tiek Prigožinas visada galėjo atsikratyti kaltinimų, kad jie stovi už „Wagner grupės“. Jie neigė, kad „Wagner grupė“ apskritai egzistuoja. Tai buvo ypač naudinga, nes grupuotė po savęs paliko įstabų žmogaus teisių pažeidimų šleifą.

Nors kiekvienas protingas žmogus matė, kokie menki šie neigimai, Rusijos vyriausybė atkakliai siekė savo. Visai kaip ir 2014 m. Rusijos parama prokremliškiems separatistų kovotojams Rytų Ukrainoje, taip ir atviros valstybinės „Wagner grupės“ kontrolės nebuvimas leido Rusijai išvengti tarptautinės atsakomybės už savo veiklą bei vietinių politikų kritikos dėl rusų žūties užsienio karuose. Be to, taip ji išsaugojo galimybę toliau dalyvauti tarptautinėse derybose dėl šalių, nusiaubtų jos pačios samdinių.

Rusijai įsiveržus į Ukrainą, pasikeitė „Wagner grupės“ ir Rusijos vyriausybės požiūris į samdinių kariuomenės įvaizdį visuomenėje. „Wagner“ tapo

galingu pasauliniu prekės ženklu, viena labiausiai atpažįstamų karinių įmonių pasaulyje ir Rusijos tarptautinės įtakos simboliu.¹ Vakarų žiniasklaida ir politikų pasisakymai prisidėjo prie „Wagner grupę“ gaubiančio mito kūrimo: grupuotė buvo apibūdinama kaip šešėliuose slypinti galinga Kremliaus ranka, slapta kovojanti visame pasaulyje.

„Wagner grupės“ vadovybė nusprendė, kad atėjo laikas pasipriešinti. Jie galėjo laimėti daug – žinomumą Rusijoje, įdarbinimo galimybes ir šansą įkurti naują verslą Afrikoje. Putino valdžios vertikalė* apdovanoja patriotiskus verslininkus, naudojančius asmeninius ir verslo išteklius valstybės naudai. Jei grupuotės nariai sugebės parodyti, kad „Wagner grupė“ yra Rusijos karinių pajėgų dalis, jie įgis turto, įtakos ir saugumo garantijų. Rusijos valstybė tam nesipriešino, net kai Prigožinas pasinaudojo „Wagner grupės“ reputacija viešai ir agresyviai stodamas prieš Rusijos gynybos instituciją. Rusija ir toliau tai leis, kol „Wagner grupė“ sudrebins V. Putino politinės sistemos pamatus. Ir net kai Prigožino nebebus, „Wagner grupės“ mitas ir įvaizdis gyvuos toliau.

Šiame skyriuje kalbama apie „Wagner grupės“ „veidą“: kaip ji prisistato pasauliui ir kaip jos kovotojai suvokia ir kalba apie save. Tai – svarbi „Wagner grupės“ fenomeno, kuris yra ne tik karinė, komercinė ir politinė mašina, bet ir socialinis tinklas bei prekės ženklas, dalis. Šis fasadas driekiasi per visus kitus grupuotės veiklos aspektus, liudydamas apie jos santykius su Rusijos ir užsienio elitu, taip pat apie konkurenciją su Vakaraais. Jis įaustas į šioje knygoje dokumentuotą „Wagner grupės“ istoriją, pasikartojančią jų įvaizdžio galios ir pagrindinių mitų temą, paveikusią kai kurių stebėtojų požiūrį į grupės kovotojų karinius veiksmus nuo Ukrainos iki Malio.

Tiek „Wagner grupės“ vadovybė, tiek Rusijos valstybinės žiniasklaida matė, kad „Wagner grupę“ galima panaudoti kuriant bet kokią istoriją. Ji gali atspindėti gudrų ir veiksmingą Rusijos atsaką Vakarams. Ji gali pasakoti

* Terminologija, vartojama Putino absoliutaus valdymo stiliui apibūdinti (čia ir toliau – red. past.).

apie humanitarinę misiją, paramą besivystančio pasaulio tautoms, kamuojamoms sukilimų ir pamirštoms Vakarų. Svarbiausia, „Wagner grupė“ gali būti tai, ko labai reikia Rusijos propagandai: kažkas naujo.

„Orkestras“

Netikėtas grupės viešumas toli gražu neatitiko tikrosios junginių, kuriuos stebėjau besiformuojančius pastaruosius devynierius metus, istorijos. Grupės ištakos yra mažos grupelės, iš kitų Rusijos remiamų kovotojų išsiskiriančios daugiausia savo paslaptinguumu. Jų bendruomenės augo remdamosi jų tarnybos įvertinimu, pasiaukojimu Rusijai ir nuoskauda dėl oficialaus pripažinimo stokos. Jos sukūrė savo kalbą ir ženklus, padedančius atskirti vidinę kovotojų ir aistruolių grupę nuo išorinių jėgų, ir asimiliavo fašistinę ir ezoterinę simboliką, siejančią grupes su senomis karių kultūromis. Ilgainiui jos pradėjo prekiauti šiais simboliais ir „Wagner grupės“ prekės ženklų, siekdamas pelno.

Kai 2014 m. „Wagner grupė“ pirmą kartą pasirodė Ukrainoje, Rusijos karo tinklaraštininkai įvardijo grupuotę kaip vieną iš daugelio nereguliarių dalinių, tuo metu kovojusių su ukrainiečiais. Kiti rusų kovotojai turėjo internetines bendruomenes rusiškuose socialiniuose tinkluose, tokiuose kaip „Vkontakte“ (VK) ir „Telegram“, kur dalijosi savo požiūriu į karą ir platino memus bei nuotraukas. Įrašų būta įvairių – nuo Rusijos vyriausybės propagandos kartojimo iki kraupesnių baltųjų nacionalizmo, sovietinės nostalgijos ir kitų bendrų ideologinių tendencijų išraiškų.

„Wagner grupė“ šiame diskurse aktyviai nedalyvavo. Grupės internetinės subkultūros atsirado tik vėliau, kai „Wagner grupė“ atvyko į Siriją remti diktatoriaus Bašaro al Asado kare su įvairiais priešininkais: tiek islamistų sukilėliais, tiek ir jo paties žmonėmis.

2017 ir 2018 m. „Telegram“ ir „VK“ socialiniuose tinkluose ėmė cirkuliuoti Rusijos kovotojų Sirijoje nuotraukos. Jie buvo ne reguliariosios Rusijos kariuomenės būrių Sirijoje dalis, o kažkas kita. Juokaujant jie vadinti

„turistais“, „archeologais“, o dažniausiai – „muzikantais“, grojančiais „orkestre“.

„Orkestras“ – tai pokštas apie pačią „Wagner grupę“ ir nuoroda į kovotoją Dmitrijų Utkiną, savo pravardę gavusį iš vokiečių kompozitoriaus Richardo Vagnerio (*Richard Wagner*). Sakoma, kad Utkinas šį slapyvardį pasirinko dėl „ištikimybės Trečiojo reicho įvaizdžiams“. Tai geras apibūdinimas vyrui, turinčiam nacių simbolikos tatuiruotę. Jis ne vienintelis demonstravo palankumą naciams: ultranacionalistinės sukarintos grupuotės „Rusich“ nariai kartu su „Wagner grupe“ Sirijoje, senoviniame Palmyros mieste, pozavo, iškėlę rankas nacistiniu pasisveikinimu.

„Rusich“ simboliai, fašistinių ir neopagoniškų vaizdinių mišinys, sutapo su Utkino ir kitų „Wagner grupės“ vadų puoselėta ezoterine tikėjimo sistema. Tokios runos ir simboliai kaip *kolovratas**, juodoji saulė**, *valknutė**** ir daugybė šiaurietišκών runų atsirado kaip vandens ženklai ant „Wagner“ kovotojų nuotraukų Sirijoje, ant jų dėvimų antsiuvų ir transporto priemonių šonų. Tai nebuvo būdinga tik „Wagner grupei“. Rusijos federalinės saugumo tarnybos (FSB) elitiniai *specnazo* būriai taip pat mėgo puošti runomis, šlovinančiomis etosą „jėga yra tiesa“.² Tačiau „Wagner grupei“ tai tapo pagrindine grupės, kaip socialinio tinklo ir judėjimo, tapatybės dalimi.

Šis juokelių ir fašistinių įvaizdžių dvilypumas augo, daugybei anoniminių paskyrų sukūrus erdvę susiburti „Wagner grupės“ kovotojams ir gerbėjams. Sirija juose buvo vadinama „SARatov“ – rusiškas Sirijos Arabų Respublikos ir Rusijos miesto santrumpos žodžių žaismas, arba tiesiog „Marsu“ – aliuzija į dykumos kraštovaizdį. Jie naudojo memus, juokaudami apie „Wagner grupę“ Sirijoje. Daugybė „karinių korespondentų“ ir tinklaraštininkų,

* Rusiškas svastikos, anksčiau buvusios nacių partijos simboliu, pavadinimas. Dabar svastika dažnai siejama su neonacizmu.

** Okultinis simbolis, ypač garbintas nacistinėje Vokietijoje, dabar daugiau siejamas su nacionalizmu ir neonacizmu.

*** Senųjų germanų tautų naudotas simbolis, susidarantis iš trijų sujungtų trikampių. Dabar *valknutė* dažniausiai naudojama kaip religinis vokiškos neopagonybės simbolis.

paprastai dirbančių prorusiškose žiniasklaidos priemonėse, pastebėjo šio augančio judėjimo patrauklumą ir prie jo prisijungė. Savo ruožtu „Wagner grupė“, regis, mielai leido tai daryti – propagandistai susiprato kalbėti apie „Wagner grupę“ tik dviprasmiškai.

Pati grupė taip pat investavo į savo kultūrą ir tapatybę. 2018 m. pradžioje pasirodė Sirijoje pastatyto paminklo, vaizduojančio karį, saugantį vaiką, nuotraukos. Ant jo rusų ir arabų kalbomis parašyta: „Rusijos savanoriams, nukankintiems, išlaisvinant Rusijos naftos telkinius iš Islamo valstybės“. Toks pat paminklas atsirado ir Rusijos okupuotoje Ukrainos teritorijoje. Ant abiejų paminklų pavaizduotas juodai raudonas „Wagner grupės“ herbas.

Kol buvo kuriami ir populiarinami šie kultūriniai ženklai, „Wagner grupė“ kariavo. Dauguma grupuotės operacijų detalių dar nebuvo žinomos, nors sklandė šiurpūs gandai. 2019 m. lapkritį ji atgijo. Įvairiuose socialiniuose tinkluose įkeltas vaizdo įrašas, kuriame matyti, kaip grupė rusų vyrų kankina ir žudo Sirijos pilietį. Tai – išplėstinė kito, 2017 m. internete pasirodžiusio vaizdo įrašo, kuriame užfiksuotas tas pats incidentas, versija. Naujame vaizdo įraše yra pakankamai įrodymų, kad būtų galima identifikuoti jame dalyvavusius vyrus ir patvirtinti, kad jie Sirijoje veikė po „Wagner grupės“ vėliava. Vaizdo įrašė rodoma, kaip auką, Sirijos armijos dezertyrą Muhamedą Tahą Ismailą al Abdalą, „Wagner“ kovotojai kankina peiliais, kariškais kastuvėliais ir kūju. Jie nukirto jam galvą ir sudegino kūną. Vėliau siro šeima slapta surengė laidotuves.

Šis epizodas tapo svarbiu momentu kuriant „Wagner grupės“ įvaizdį visuomenėje. Iš vidinių „Wagner grupės“ bylų aišku, kad incidente dalyvavę kovotojai buvo apklausti poligrafu, tačiau nubaustas tik incidentą užfiksavęs vyras. Kankinimus ir egzekuciją įsakęs atlikti vadas liko nenubaustas. Iškalbina, kad kūjis tapo vienu iš labiausiai atpažįstamų „Wagner grupės“ simbolių. Kovotojai jį platino memuose, jis atsirado ant marškinėlių, kepurų ir antsiuvų, o galiausiai pats Prigožinas savo sąjungininkams ir čempionams ėmė įteikinėti išgraviruotus kūjus – grupės žiaurumo simbolį.

Komercija ir populiarumas socialinėse medijose

Augant „Wagner grupės“ kovotojų aktyvumui socialiniuose tinkluose, teko imtis simbolių ir kalbos, geriau įprasminančios grupuotės narių patirtį, paieškų. Rusijos valstybė neigė grupės egzistavimą, tačiau „Wagner grupės“ kovotojai matė, kaip tolimuose mūšio laukuose žūsta daug jų tautiečių. Rusijos kariuomenė žiūrėjo į juos iš aukšto, nors grupuotės nariai manė, kad yra už juos efektyvesni ir profesionalesni. Grupės nariai net negalėjo viešai kalbėti apie savo žygdarbius. Tūkstančiai jų ieškojo tapatybės, galinčios suteikti formą tam, ką jie laikė tarnyste ir pasiaukojimu.

„Wagner grupė“ neturėjo jokio „oficialaus“ prekės ženklo, išskyrus juodai raudoną herbą ir daugybės priedangos įmonių, teikusių finansavimą ir logistikos paslaugas, antspaudus ir logotipus, be to, jie negalėjo rodyti tų reklaminių ženklų viešai. Dabartinių ir buvusių kovotojų bei gerbėjų bendruomenė ėmėsi iniciatyvos ir sukūrė specialų prekės ženklą. Reklamos specialistų siūlomi antsiuvai su tokiais pavadinimais kaip „Antroji medalio pusė“ ir „Laimės kareivis“ pasirodė ant kovotojų Sirijoje, CAR ir visur kitur uniformų – tai buvo netiesioginės nuorodos į „Wagner grupės“ įsitraukimą. Simboliuose visada vaizduota išsišiepusi kaukolė.

Tų pačių simbolių pasirodymas ant vietinių „Wagner grupės“ sąjungininkų uniformų daugeliu atžvilgių parodė, kad susiformavo konkreti grupuotė. Labiausiai atpažįstamas „Wagner grupės“ „simbolis“ – išsišiepusi kaukolė – iš tiesų pasiskolintas iš Sirijos „Islamo valstybės medžiotojų“ padalinio, nedidelio Sirijos 5-ojo armijos korpuso būrio, suformuoto prižiūrint Rusijai ir apmokyto „Wagner grupės“ instruktorių. 2021 m. ta pati simbolika pasirodė CAR ant akį rėžiančių marškinėlių, dėvėtų Rusijos „instruktorių“ apmokytų „Forces Armées centrafricaines“, CAR prezidento Faustino Arkanzho Tuaderos (*Faustin-Archange Touadera*) pagrindinės kariuomenės (CAGP) karių, ir ant patruliuojančių bei paraduose dalyvaujančių CAGP karių antsiuvų. „Wagner grupę“ palaikanti „Telegram“ džiaugsmingai

Skaitykite likusius
300 iš **320** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

**„Wagner“ grupė: Rusijos samdiniai armijos viduje” – knyga,
atskleidžianti tiesą, kurią pasaulis privalo žinoti!
Akis atverianti, šurpą kelianti šios liūdnei pagarsėjusios ir
didelę įtaką turėjusios samdinių grupuotės istorija.**

Viskas apie liūdnei pagarsėjusią Rusijos samdinių armijos grupuotę „Wagner“: nuo jos ištakų – gandų apie neidentifikuotus kovotojus mūšio lauke – iki privačios dešimčių tūkstančių žmonių karinės įmonės, kuri galiausiai ima kelti grėsmę pačiam Putinui, ir iki pat dramatiškos jos vyriausiojo vado Jevgenijaus Prigožino žūties.

Ka slepia paslaptingoji „Wagner“ grupė, kurios veiklos šleifas driekiasi nuo Afrikos dykumų iki Ukrainos karo lauko, samdinių organizacija, vadinama viena įtakingiausių ir pavojingiausių pasaulyje? Kas slepiasi už grupės, kuri ne šiaip ginkluota jėga, o valstybės ambicijų įrankis, sukurtas manipuliacijoms, įtakai ir chaosui skleisti.

Remdamiesi išsamiais nutekintais duomenimis, liudijimais iš pirmų lūpų ir grupės veiklos dokumentais seksime atskirus grupės vadus ir „pėstininkus“, dažnai kartu su kitais kariniais rangovais iš JK ir JAV kovojančius Ukrainoje, Sirijoje ir Afrikoje. Sužinosime, kaip „Wagner“ samdiniai vykdo egzekucijas, grobia naftą, deimantus ir auksą, keičia konfliktų eigą Europoje, Artimuosiuose Rytuose ir Afrikoje dėl Kremliaus strateginių tikslų, daro įtaką pasaulio tvarkai ir palieka pėdsaką globalioje istorijoje.

Jackas Margolinas – žinomas tyrėjas ir žurnalistas – drąsiai neria į šios užslaptintos grupės veiklą. Knygoje jis analizuoja „Wagner“ grupės veiklos metodus ir tikslus, narplioja ryšius su Kremliaus politikais, geopolitinės intrigos bei pasaulinę prekybą karine galia.

Kiekvienas puslapis – tarsi griausmingas liudijimas apie XXI amžiaus samdinių eros gimimą, įrodymas, kad „Wagner“ – ne nukrypimas, o naujos geopolitinės pasaulinio kapitalo, pasaulinio nusikalstamumo ir jame klestinčių verslininkų tvarkos apraiška.

Ši knyga – tai daugiau nei įžvalga. Tai įspėjimas.

Kiekviena nupirktą
knyga = pasodintas medis

www.obuolys.lt

Slaptas klubas

ISBN 978-609-484-771-4

Negrožinė literatūra > Tiriomoji dokumentika

Viršelio nuotrauka: © Shutterstock